

HANDLÄGGNING VID KRONISK STÄMBANDSINFLAMMATION

Allmän beskrivning

Den diagnos Du har fått är ”kronisk stämbandsinflammation”(kronisk laryngit). Kronisk stämbandsinflammation innebär en långvarig inflammatorisk svullnad av ytlagret (slemhinnan) på stämbanden och ofta på ytorna runt omkring inuti struphuvudet. Begreppet ”kronisk” betyder i detta sammanhang mest att tillståndet är långvarigt, inte nödvändigtvis obotligt eller livslångt. Svullnaden vid kronisk stämbandsinflammation gör oftast stämbandsytan mer eller mindre stel. Detta leder till sämre stämbandsvibrationer än normalt och därmed heshet. Ibland kan ytan på stämbanden förtjockas så kraftigt att den blir vit i färgen och stelnar till helt. I dessa fall finns en fara att cellförändringar har utvecklats vilka kan övergå i tumör. Kroniskt stämbandsödem(Reinkeödem) är en variant av kronisk stämbandsinflammation som innebär att det finns en annan sorts svullnad i det ytliga lagret av stämbanden. Den består av ett överflöd av vätskeliknande eller halvfast vävnad. Denna svullnad är ofta blås- eller påsliknande och mjuk i konsistensen, men kan ibland stelna till.

Symptom

Det vanligaste symptomet är heshet. Den röststrängning som följer av hesheten leder ofta till hosta och harklingsbehov. Smärta och sveda kan också förekomma. Ökad slembildning följer oftast av rökning och denna ökar om områdena ovanför och under stämbanden är inflammerade. Vid kroniskt stämbandsödem blir rösten oftast grov och mörk i klangen.

Hesheten som sådan är inte alltid besvärande men den kan kräva behandling.

Förekomst

Kronisk stämbandsinflammation är vanligast bland män. Varianten med kroniska stämbandsödem är vanligast bland kvinnor. Man räknar med att några procent av befolkningen i Sverige har någon form av påverkan av denna art, men inte alla har besvär.

Orsaker

Den allra vanligaste och viktigaste orsaken är tobaksrökning. Långvariga/täta infektioner i luftvägarna kan bidra till uppkomsten. Ett flitigt användande av rösten på ett sätt som blir ansträngande för stämbanden kan vara en bidragande orsak, liksom

hög alkohol förbrukning. Det förekommer också inte så sällan att sura uppstötningar från magen till svalget bidrar till att kronisk laryngit uppkommer/består.

Katarina Olofsson, docent, överläkare i foniatri

Annan kemisk påverkan än rökning såsom hög exposition för lösningsmedel eller asbest kan också orsaka sjukdomen. Troligtvis krävs att fler än en av dessa faktorer är närvarande för att stämbanden skall bli sjuka. Andra sjukdomar i luftvägarna, fr allt astma, ökar risken för att kronisk stämbandsinflammation skall uppstå. När det gäller kroniskt stämbandsödem är sambandet med rökning mycket starkt.

Utredning/behandling

Besvären kan komma och gå under perioder. Utredningen består i att kartlägga orsakerna och att försöka undanröja dessa. Viktigast är att sluta röka. Oavsett övrig bakgrund leder detta nästan alltid till en avsevärd förbättring och i vissa fall komplett läkning. Förekomst av sura uppstötningar kan kartläggas med specialundersökningar och vid behov behandlas.

Patienter med stora röstbekymmer behöver ofta råd och instruktioner av logoped, samt träning i hur man använder rösten på ett skonsamt sätt. I vissa fall krävs provtagning från stämbanden för att fastställa att cellförändringar eller cancer ej föreligger. Operation sker även i vissa fall då röstbesvären är stora eller då rösten är mycket förändrad (heshet).

Om operationen sker med syftet att förbättra rösten är alltid rökslut en förutsättning för ett fullgott resultat.

Källa: ÖNH Karolinska sjukhuset, Solna